

ALFRED NOBEL

lekce 1

Lekce o míru

Nobelova cena míru

Manuál pro pedagogy
JUNIOŘI / 1.-5. TŘÍDA

PEACEJAM
CZECH REPUBLIC

OBSAH

CÍLE.....	3
POZNEJ ŠVÉDSKO.....	4
ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH.....	5
PROJEKT CTNOSTI.....	6
NOVÁ DOVEDNOST.....	8
REFLEXE.....	9
VÝZVA K AKCI.....	10
ROZŠIŘUJÍCÍ AKTIVITY.....	11
ZDROJE.....	16
O KOM JSOU DALŠÍ LEKCE?.....	18

K LEKCI PATŘÍ

HRA

PREZENTACE
(POWER POINT)

OBRAZOVÉ
PŘÍLOHY

ALFRED NOBEL

LEKCE O NOBELOVĚ CENĚ MÍRU

V této lekci se žáci dozvědí o Alfredu Nobelovi, zakladateli Nobelovy ceny míru, a zamyslí se nad otázkou, co je to mír.

CÍLE

Český jazyk a literatura:

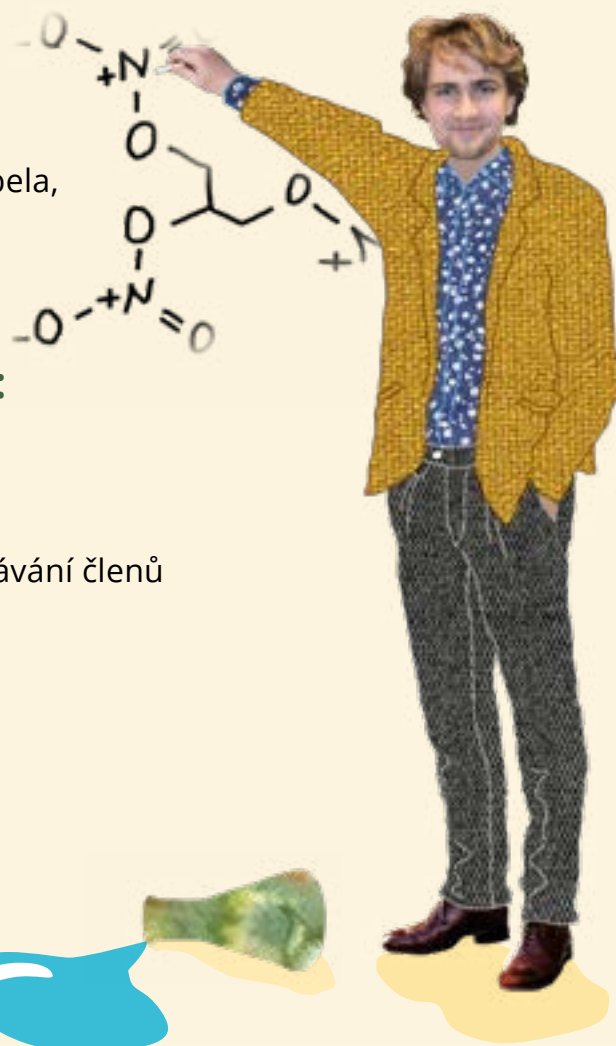
- › Seznámení s novou slovní zásobou a schopnost jejího využití v diskusi.
- › Schopnost aktivního naslouchání druhým.
- › Formulování myšlenek a nápadů.
- › Zapojení do diskuse s využitím metod typických pro občanské debaty.

Zeměpis, dějepis:

- › Určení kontinentu, rodné země Alfreda Nobela, informace o historii, krajině, obyvatelích, fauně a flóře.

Osobnostní a sociální výchova:

- › Porozumění konceptu spolupráce, světového míru a odpovědnosti.
- › Vytvoření vlastní „Ceny za mír“ k vyznamenávání členů své třídy/školy/komunity.

POZNEJ ŠVÉDSKO

Použijte mapu nebo glóbus a ukažte, kde leží Švédsko. Najděte Skandinávské pohoří, které odděluje Švédsko od Norska. Podívejte se, zda najdete nějaké jezero, zjistěte, jak se jmenuje. Má Švédsko ostrovy, jaké?

Diskusní otázky:

- › Čím se liší krajina ve Švédsku? Připomíná něčím krajinu u nás?
- › Čím se podobají nebo liší zvířata v porovnání se zvířaty žijícími u nás?
- › Čím se podobá způsob oblékání a stravování v porovnání s oblékáním a stravováním u nás?

Státními symboly Švédska jsou vlajka, státní znak a hymna.

Švédská vlajka (z počátku 16. století) byla inspirovaná nejstarší vlajkou světa – dánskou vlajkou. Žlutá barva symbolizuje dle výkladu slunce, modrá barva pak moře a nebe.

Státní znak Švédska má dvě verze, a to znak velký a malý.

Velký státní znak je tvořen modrým štítem, čtvrceným zlatým křížem (viz obrazová příloha). V prvním a čtvrtém modrém poli jsou tři zlaté korunky, ve druhém a třetím poli je zlatý, korunovaný lev ve skoku na modrém poli se třemi stříbrnými, šikmo položenými a vlnitými břevny.

Švédská hymna

Jak se mluví ve Švédsku

Švédština je severogermánský jazyk, kterým mluví okolo 10,5 milionů lidí především ve Švédsku a části Finska, hlavně na pobřeží a na Alandech. Je vzájemně srozumitelná s norštinou a v menší míře též s dánštinou.

[znak](#)

[hymna](#)

[jazyk](#)

ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH

Nyní se dozvíme něco o muži, který světu pomohl porozumět významu slova mír. Jmenuje se Alfred Nobel. Poslechneme si jeho životní příběh.

Přečtete žákům nahlas nebo přehrajte následující příběh. Pro mladší žáky lze použít jako pomůcku stolní hru o Nobelovi (prezentace a hra viz QR kód na str. 2). Děti si ji mohou za výkladu učitele vyplnit rovnou nebo si na ní na závěr hodiny vyzkoušet vědomosti získané poslechem. Hru si pak mohou odnést domů a použít ji opakovaně.

[příběh](#)

Alfred Nobel se narodil ve Švédsku dne 21. října 1833, zemřel 10. prosince 1896.

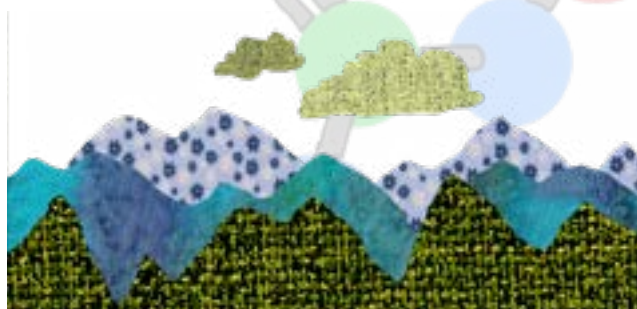
**Před kolika lety se narodil? Jak bychom to mohli zjistit?
Ukažte, jak odečíst rok 1833 od stávajícího roku.**

Alfredův otec byl inženýr a stavěl mosty a domy. Alfredovo dětství provázely vážné nemoci. Vzhledem k tomu, že byl fyzicky slabší, rád posedával a věnoval se spíše klidným aktivitám, např. čtení. Kromě toho rád skládal básně a psal. Byl neobyčejně inteligentní. Mluvil pěti jazyky: anglicky, německy, francouzsky, rusky a švédsky.

**Zvedněte ruce a ukažte mi na prstech, kolik jazyků umíte (se učíte)?
Pro starší: Proč je důležité učit se cizí jazyky?**

Otec si přál, aby syn studoval přírodní a technické vědy. Alfreda zaujala chemie, a tak se z něj stal vynálezce. Vynálezci vytvářejí nové věci, které slouží lidem. Jedním z jeho vynálezů byl **dynamit**. To je látka, která po zapálení exploduje – říká se jí výbušnina. Když vynalezl dynamit, domníval se, že by lidem mohl přinést užitek. Přál si, aby ho lidé využívali ve stavebnictví. Pokud by chtěl někdo např. vybudovat tunel, ale křížily by mu plány velké skalní útvary, mohl by je dynamitem roztrhat. Dělníkům by se tím ušetřila těžká práce. Dynamit se však začal používat jako zbraň. Stal se součástí válek a zranil velké množství osob. Alfred neměl dobrý pocit z toho, že vynalezl věc, kterou si lidé navzájem ubližují. Nepřál si, aby jeho vynález používali tímto způsobem. V průběhu let vydělával jako vynálezce mnoho peněz. Nepřinesly mu však štěstí, byl často smutný a opět ho trápily nemoci. Proto ve své závěti rozhodl, že jeho majetek bude vložen do fondu, z něhož bude každoročně udělována cena za významné vědecké objevy, literární tvorbu a zásluhy o mír ve světě.

Nobelova cena byla poprvé udělena v roce 1901 a dostávají ji lidé, kteří usilují o to, aby zlepšili svět. Nobelovy ceny se udělují za fyziku, chemii, lékařství, literaturu a mír.

Nejpopulárnější ze všech je **Nobelova cena míru**. Každý rok ji získá osoba nebo skupina, která vyvinula největší úsilí pro to, aby se svět stal lepším, mírumilovnějším místem. Nobelova cena míru se vyhlašuje každoročně okolo 10. října. Poté se vždy 10. prosince uskuteční velký slavnostní ceremoniál, na němž vítězové své ceny obdrží. Dostanou certifikát, medaili a finanční odměnu okolo 20 milionů českých korun.

Diskusní otázky:

- › Uvedte jednu věc, kterou jste se o Alfredu Nobelovi dozvěděli.
- › Jak se podle vás Alfred Nobel cítil poté, co jeho vynález, dynamit, začali lidé využívat k tomu, aby si navzájem ubližovali?
- › Už jste někdy dříve slyšeli o Nobelově ceně míru? Pokud ano, znáte někoho, kdo ji získal? (Nápověda: Martin Luther King, Dalajláma, Desmond Tutu)
- › Alfred Nobel si nechal patentovat 355 vynálezů. Patentovat vynález znamená zaregistrovat jej tak, aby všichni věděli, že jste ho vynalezli právě vy. Kdybyste měli něco vynalézt, co by to bylo a proč?
- › Co myslíte, že vítězové Nobelovy ceny míru dělají? Jak to můžeme zjistit?

PROJEKT CTNOSTI

Úvod a diskuse

Na základě příběhu debatujte s žáky o **ctnostech** Alfreda Nobela. Jaké ctnosti vás napadají?

- ŠTĚDROST
- KREATIVITA
- ODVAHA
- ROZHODNOST
- OBĚTAVOST
- PROSPĚŠNOST

Případně jiné ctnosti, které vyplynou z debaty.

Zadání

I. Rozdělte děti do malých skupin a nechte je vybrat si jedno slovo z výše uvedených.
Děti mají za úkol:

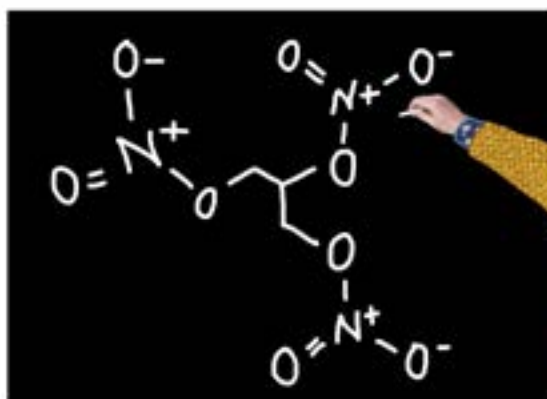
- › Zjistit význam těchto slov – ctností.
- › Propojit význam slov se svojí praktickou zkušeností – kdy zažily štědrost, kreativitu, odvalu, rozhodnost, obětavost a prospěšnost?
- › Vyjmenovat osoby v jejich okolí, které se chovají štědře, rozhodně, obětavě... Jak se u těchto lidí uvedené kvality projevují?
- › Dokáží děti samy u sebe rozpoznat tyto kvality?

Umožněte dětem (v rámci výuky, v družině, či podle jiných možností ve vaší škole), aby si do příští lekce připravily svůj vlastní skupinový výstup (prezentaci, plakát...).

nebo

II. Zaměřte se s dětmi jen na jednu ctnost např. ŠTĚDROST a tu důkladněji prozkoumejte:

- › Mohli byste uvést nějaké příklady ŠTĚDROSTI u vás ve třídě?
- › Jak se projevuje ŠTĚDROST u vás doma?
- › Jak to vypadá, když lidé nejsou ŠTĚDŘÍ?
- › Proč je ŠTĚDROST důležitá?
- › Jak by vám ŠTĚDROST mohla ve vašem životě pomoci?

NOVÁ DOVEDNOST

PÉČE O MÍR

POZDRAV MÍRU

I. S mladšími dětmi se posadte do kruhu a naučte se pozdrav míru. Ukazujte postupně kartičky a vysvětľujte jednotlivé kroky (viz obrazová příloha).

II. Pozvěte žáky k následující aktivitě:

› **Zavřete oči, složte ruce do klína a přemýšlejte několik sekund o míru. Co pro vás znamená mír? Co vám při slově mír vytane na mysli?**

Před starší žáky rozprostřete fotografie (viz obrazová příloha) a nechejte je rozdělit na dvě skupiny **MÍR** a **SPOR/VÁLKA**. Diskutujte o symbolice obrázků, o pocitech, které v dětech probouzejí.

Poté žáky rozdělte na skupinky po čtyřech až pěti dětech.

Ve skupinkách nechte žáky, aby v několika slovech nebo jedné větě **vymysleli definici** slova **mír**.

Po pěti minutách vyzvěte každou skupinu, aby se o jeden ze svých nápadů podělila s ostatními. Nápady zapisujte na tabuli. Pomozte žákům, aby se shodli na společné definici nebo stejném vnímání toho, co pro ně mír znamená.

V následujících lekcích si budeme **vyprávět o lidech, kteří pro mír vykonali velké věci** a zasloužili se o to, aby se nám na světě lépe žilo.

REFLEXE

Je důležité, aby se žáci naučili rozlišovat mezi:

- **skutečností** (vědomostmi),
- **výkladem skutečnosti** (její analýzou),
- **vlastním názorem** (hodnocením) a
- **aplikací vědomostí na okolní svět** (a jejich využitím v praxi).

Pomocí těchto diskusních podnětů (otázek) vedte žáky ve třídě k debatě a zamyšlení.

1/ CO? > FAKTA

- › VĚDOMOSTI, které žáci získali.
- › Uvedte fakta, definujte, popište, označte, seřadte, vyjmenujte.

2/ CO Z TOHO VYPLÝVÁ? > ANALÝZA a SYNTÉZA

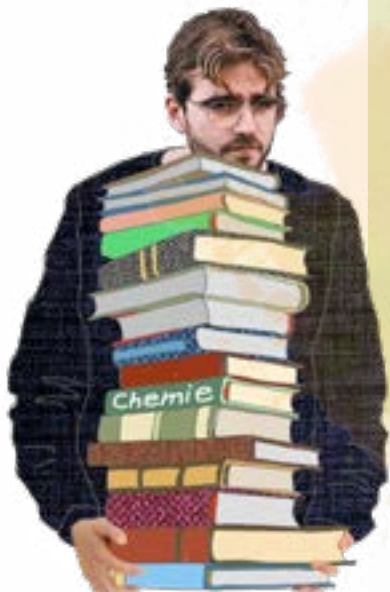
- › Rozčleňte informace, vyvozujte závěry, názorně ukažte (doložte příklady), nastiňte (popište), porovnejte, uveďte rozdíly, aplikujte předchozí vědomosti.

3/ CO TOMU ŘÍKÁTE? > ZÁVĚRY, ZHODNOCENÍ

- › Podrobení kritice, osobní hodnoty a názory.

4/ CO BUDE DÁL? > VYUŽITÍ V PRAXI

- › Rozvoj dovedností, řešení problémů, vymýšlení projektů.

METODIKA ZÁVĚREČNÉHO SHRUTÍ

Vědomosti: Co jste se dozvěděli o Nobelovi? Co jste zjistili o ceně míru?

Analýza/syntéza: Proč vznikla cena míru? Učili jste se už dříve o některých dalších lidech, kteří projevovali štědrost jako Alfred Nobel?

Závěr: Co je to podle vás vlastně mír? Co dělají a jak se chovají mírumilovní lidé?

Využití v praxi: Změní se něco ve vaší skupině (rodině) poté, co jste se zamysleli nad podstatou míru?

Napadá vás, co konkrétně můžete udělat pro vaše okolí? Komu a jak byste rádi projevíli štědrost?

➡ VÝZVA K AKCI

„BUĎME ŠTĚDRÍ“

V programu PeaceJam vybízíme žáky k vytváření vlastních projektů pro školu nebo komunitu v rámci kampaně „Jedna miliarda aktů míru“ – „One Billion Acts of Peace“.

Jedná se o celosvětovou občanskou aktivitu v čele s laureáty Nobelovy ceny míru, která se zabývá aktuálními problémy, s nimiž se v dnešní době potýkáme.

Můžete použít leták vytvořený u příležitosti **Světového dne štědrosti a dobrých skutků** (viz obrazová příloha) zaměřený na podporu štědrosti a vyzvat děti k využití vlastních nápadů, jak pomocí dobra tvořit lepší svět kolem sebe.

Tipy na to, jak správně odhadnout, co vaše okolí potřebuje, aneb jak využít přístup UČENÍ V AKCI – SERVICE LEARNING (SL), naleznete v Metodické příručce pro pedagogy.

ROZŠIŘUJÍCÍ AKTIVITY

Oblast

Aktivity

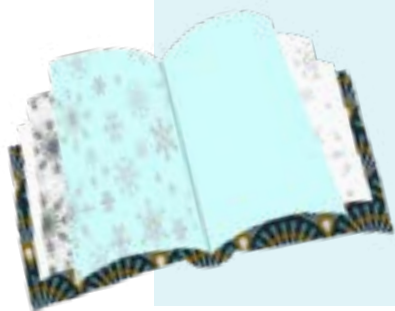
ČTENÍ A ÚSTNÍ PROJEV

[Vikingové](#)

[rady na cestu](#)

Lidová vyprávění

Vyprávění příběhů je neodmyslitelnou součástí švédské kultury. Rodiny předávaly svá přesvědčení (víru) a svou minulost dětem a vnoučatům skrze vyprávění pozoruhodných příběhů.

Ve skupinkách po dvou nebo po třech si vyberte jeden příběh z knížky:

- › Švédské pohádky (Verzone, 2014)
- › Tucet švédských pohádek (Apostrof, 2015)
- › Objevuj! Vikingové (Lingea, 2021)

Žáci si ve skupinkách příběh přečtou a domluví se, jak ho ostatním ve třídě zprostředkují (shrnou, volně převypráví) nebo sehrají (všichni jsou do interpretace příběhu zapojeni).

Zopakujte si nejdůležitější prezentační zásady (hovořit nahlas, čelem k publiku, při vyjadřování nespěchat, mluvit zřetelně, dynamicky a využívat intonační prostředky).

Jednotlivé skupiny odprezentují své příběhy ostatním.

Žáci si prezentace navzájem zhodnotí na základě výše uvedených kritérií.

ÚSTNÍ PROJEV

Hra na rozhlas – interview s Alfredem Nobelem

Ať si každý žák připraví 3 otázky na interview s Alfredem Nobelem. Nějaký dobrovolník se může převléci za Alfreda a přijít na „tiskovou konferenci“ nebo do „rozhlasového pořadu“, kde mu budou ostatní žáci jako reportéři nebo moderátoři klást připravené otázky.

VÝZKUM

Živočichové a rostliny ve Švédsku

Nabídněte žákům vypracování referátu o zvířatech a rostlinách ve Švédsku, mohou je porovnat s živočichy a rostlinami u nás.

Oblast

Aktivity

Pokrmy

Najděte recept na internetu, případně navrhněte žákům, ať si připraví tradiční švédský dezert skořicoví šneci (viz obrazová příloha).

Švédská města a památky

Jaké důležité památky se nachází ve Stockholmu? Nakreslete a popište.

OSOBNOSTNĚ SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Předej to dále!

Postavte/posadte se do kruhu, vezměte se za ruce a představte aktivitu:

- › Nyní vyšlu po kruhu signál stiskem ruky. Jakmile ucítíte, že vám někdo stiskl ruku, pošlete stisk dále tak, že stisknete ruku sousedovi po vaší druhé straně. Zkusíme se obejít beze slov.

Jakmile signál oběhne kruh a vrátí se zpět k vám, zeptejte se:

- › Jak vám to šlo? Ucítili jste všichni, že vám někdo stiskl ruku? Poslali jste signál dále svému sousedovi?
- › Jak bychom to mohli udělat lépe? (Nápady: rychleji, výraznější stisk apod.)

Poté, co se několik žáků podělí o své nápady, vyšlete signál znovu, tentokrát v protisměru, a vyzkoušejte nové strategie.

PŘÍRODNÍ A TECHNICKÉ VĚDY

[Pokusy z chemie](#)

Další vynálezci

Jaké znáte vynálezce, co a jak vynalezli?

Pokus na doma – pomoc rodičům

Smíchejte sodu a ocet, připravenou pěnicí směsí umyjte celou koupelnu. 😊

Oblast

Aktivity

UČENÍ V AKCI

Pozvěte žáky nebo učitele z jiných třídy jako obecenstvo. Sedněte si se svými žáky do kruhu, ať každý žák řekne jednu větu, informaci, kterou si o Nobelovi zapamatoval, poté může obecenstvo říci, co si z představení pamatuje.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Vytvoření deníku míru

Nechte žáky, ať si každý z nich zhotoví svůj mírový deník. Mohou využít nejrůznější dostupné materiály, např. linkované papíry, tužší barevný papír na obal (přední a zadní desku deníku), fixy, pastelky nebo voskovky k dekorování obalu, na levé straně ho mohou proděravět děrovačkou a svázat dohromady.

Navrhnete žákům, aby si desky deníku ozdobili obrázky a opatřili je svým jménem, příjmením a názvem „Deník k programu PeaceJam“, „Deník míru“ apod.

Do deníku je možné zaznamenávat aktivity, kterými jste obohatili své okolí – sběr odpadků, pomoc bližním apod.

Vytvoření vlastní ceny míru

Po přečtení životního příběhu Alfreda Nobela a diskusi o významu slova mír si žáci vytvoří vlastní ceny míru s využitím nejrůznějších výtvarných potřeb nebo recyklovatelných materiálů, např. víček od sklenic, provázků apod. Pro nejmladší žáky je možné použít černobílý obrázek Nobelovy ceny k vybarvení (viz obrazová příloha).

Pokud žáci nebudou mít pomůcky k dispozici, mohou své ceny nakreslit na papír.

Krok 1: Navrhnete vlastní cenu za mír

- › Nechte žáky navrhnout, jak bude jejich cena míru vypadat (včetně návrhu obrázku).
- › Navrhnete, aby ceně vymysleli nápaditý název (mohou ji např. pojmenovat po své škole apod.).

Oblast

Aktivity

Krok 2: **Vyrobte cenu za mír**

- › Nabídněte žákům nejrůznější materiály na výrobu navržených mírových cen, včetně recyklovatelných materiálů. Pokud nemáte nic k dispozici, mohou ji žáci sami nakreslit.

Krok 3: **Vymyslete ke své ceně popis**

- › Po zhotovení ceny mohou žáci přicházet s nápady a vytvořit soupis vlastností, které by měl vítěz této ceny mít (laskavý, spravedlivý apod.).
- › Požádejte žáky, aby navrhli jména osob, o nichž vědí, že uvedenou charakteristiku splňují (rodiče, učitelé, přátelé, sousedi aj.).

Krok 4: **Udělte svou cenu míru**

- › Poté žáci svou cenu míru udělí někomu ze školy nebo komunity, kdo uvedené požadavky splňuje (pečovatel, starosta, nějaký dobrovolník, učitel, student nebo ředitel). Každý žák se může sám rozhodnout, koho vyznamená, nebo se mohou dohodnout společně ve třídě, komu ceny udělí. Předávat je mohou jednou za měsíc.
- › Žáci mohou uspořádat mírovou slavnost, na níž své ceny udělí a jejichž vítěze patřičně oslaví. Pokud by to časově vycházelo, mohou ceny vyhlášovat 10. října (nebo přibližně kolem tohoto data) a slavnostní ceremonii uspořádat někdy kolem 10. prosince.

HUDEBNÍ VÝCHOVA

[lidová hudba](#)

Přečtěte si o švédské lidové hudbě a pusťte si **ukázky**.

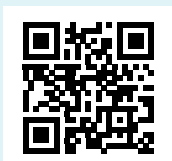
Švédská hymna

Du gamla, du fria

1. Du gamla, Du fria, Du fjällhöga nord
Du tysta, Du glädjerika sköna!
Jag hälsar Dig, vänaste land uppå jord,
Din sol, Din himmel, Dina ängder gröna.
Din sol, Din himmel, Dina ängder gröna.

2. Du tronar på minnen från fornstora dar,
då ärat Ditt namn flög över jorden.
Jag vet att Du är och Du blir vad du var.
Ja, jag vill leva jag vill dö i Norden.
Ja, jag vill leva jag vill dö i Norden.

Oblast

[hymna](#)

Aktivity

3. Jag städs vill dig tjäna mitt älskade land,
din trohet till döden vill jag svära.
Din rätt, skall jag värna, med håg och med hand,
din fana, högt den bragderika bära,
din fana, högt den bragderika bära.

4. Med Gud skall jag kämpa, för hem och för härd,
för Sverige, den kära fosterjorden.
Jag byter Dig ej, mot allt i en värld
Nej, jag vill leva jag vill dö i Norden.
Nej, jag vill leva jag vill dö i Norden.

Ty pradávna, ty volná

1. Ty starý, ty svobodný, ty hornatý Severe.
Ty, tichý, radostný a krásný!
Zdravím tě, nejmilovanější země na světě,
tvé slunce, tvé nebe, tvé louky zelené,
tvé slunce, tvé nebe, tvé louky zelené.

2. Kraluješ mezi vzpomínkami dávných velkých dnů,
kdy sláva tvého jména se vznášela nad světem,
vím, že jsi a budeš tím, čím jsi byl.
Ano, chci žít, chci umřít na Severu,
ano, chci žít, chci umřít na Severu.

3. Navždy ti chci sloužit, má milovaná zemi,
věrnost až do smrti chci ti přísahat.
Tvé právo budu bránit myslí i rukou,
hrdinové nesou tvůj prapor vysoko,
hrdinové nesou tvůj prapor vysoko.

4. S Bohem budu bojovat za svůj domov, za svůj krb,
pro Švédsko, svou drahou vlast.
Za nic jiného na světě bych tě nevyměnil.
Ne, já chci žít a umřít na Severu,
ne, já chci žít a umřít na Severu.

ZDROJE

JR videos. (2017, 12. března). *Švédská národní hymna (český překlad) – Anthem of Sweden* [videosoubor].

Dostupné z

<https://www.youtube.com/watch?v=krIkXNiOeGk>

Ulm, 1. (autor). (2019, 10. prosince). *Úmrtí Alfreda Nobela (10. prosinec 1896)* [video podcast]. Dostupné z

<https://www.stream.cz/vylety-do-minulosti/den-kdy-zemrel-alfred-nobel-10-prosinec-1896-64007026>

Chemie a světlo [webová stránka]. (n.d.). Dostupné z

https://www.chemieasvetlo.cz/?gclid=Cj0KCQiAys2MBhDOARIsAFF1D1e8HxjWv9BCTwB0AbUimdgw-PMjyM0ED5ZeMUtUblet1FznfxlzGH0QaAkyqEALw_wcB

Dějepis.com [webová stránka]. (n.d.). Dostupné z

<https://www.dejepis.com/ucebnice/vikingove/>

Rady na cestu [webová stránka]. (n.d.). Dostupné z

<https://www.radynacestu.cz/magazin/vikingska-birka/>

Bybo. (2018, 29. dubna). *Švédská folklorní hudba* [blog post]. Dostupné z

<http://skandinavskyfolklor.blogspot.com/2018/04/svedska-folklorni-hudba.html>

DOPORUČENÁ ČETBA

Jamkowski, M., Szymanowicz, M. (2019). *Velcí vynálezci* (D. Kulová, překl.). Praha: Albatros media – Cpress. (Originál byl publikován v roce 2017 s názvem *Wielcy Wynalazcy*)

Naučná a zábavná kniha pro děti, která určitě zaujme i nejednoho dospělého. Čtivým a srozumitelným způsobem představuje životy 34 největších světových vynálezců a příběhy jejich největších objevů. Kromě informací, které děti mohou znát ze školy, přináší i mnohdy kuriózní historky, které se při „vynalézání“ staly, a může nenásilným způsobem probudit v dětech zájem o vědu. Kniha je bohatě ilustrována nádhernými obrázky Macieje Szymanowicze. (od 9 let)

Goldsmith, M. (2010). *Vynálezci a jejich vymazané vynálezy* (M. Fokt, překl.). Praha: Egmont. (Originál byl publikován v roce 2002 s názvem *Inventors and Their Bright Idea*)

Už jste asi slyšeli o některých vynálezcích, jako byli například: Thomas Alva Edison a jeho žárovka; George Stephenson a jeho železnice; John Logie Baird a jeho televize? Ale věděli jste, že Edison žárovku nevyalezl, nicméně vynalezl skoro všechno ostatní? Bairdova televize byla stejně bezcenná jako jeho termo ponožky? No ano, ačkoli jsou vynálezci už dávno po smrti, přesto nám dokáží připravit celou řadu překvapení – a desítky vynálezů z téhle knihy vás bude svými vynálezy doslova šokovat. Můžete si přečíst jejich dávno ztracené poznámky, zjistit, jak se jejich vynálezy dostaly na titulní stránky novin, a vůbec se dozvědět spoustu zajímavostí o nápadech, které změnily svět. (od 10 let)

Kolektiv autorů (2018). *100 vynálezů, které změnilo svět: Experti objasňující nejrevolučnější vynálezy* (K. Martinec, překl.). Praha: Omega. (Originál byl publikován v roce 2016 pod názvem *100 Inventions That Changed The World*)

Tento jedinečný svazek se zaměřuje na fascinující příběhy vynálezů, které hrají klíčovou roli v našich každodenních životech. Od cementu po LED, od abecedy po 3D tisk, tato kniha vysvětluje princip přelomových vynálezů se zaměřením na vývoj vědeckých metod. Je plná barevných fotografií, zajímavých faktů a definic důležitých pojmů. (od 9 let)

Dzubiaková, E. (2019). *Neobyčejná přátelství v přírodě* (A. Halfarová, překl.) Praha: Euromedia group. (Originál byl publikován v roce 2018 s názvem *Niezwykłe przyjaznie w swiecie roslin i zwierzat*)

Kdo se ve světě přírody kamarádí? Kdo si pomáhá? Kdo komu připravuje snídani? Kdo koho s péčí ohryzává? Kocour Mourek provede nejmenší děti úžasným světem přírody, ve kterém vznikají neobyčejná a vzácná přátelství mezi zvířaty, rostlinami a houbami. (od 6 let)

Nováková, J., (2020). *Zvířecí škola*. Praha: Pointa

Pohádková kniha, která děti hravou formou naučí respektovat a tolerovat odlišnosti ostatních. Díky ní si už žádné dítě nebude připadat „jiné“. (od 5 let)

Gaarder, J. (1998). *Haló! Je tu někdo?* (J. Vrbová, překl.). Praha: Albatros. (Originál publikován v roce 1996 pod názvem *Hallo? Er det noen her?*)

Výklad o historickém vývoji člověka, o jeho smyslech a o vzájemné toleranci je zarámován setkáním mimozemšťana s chlapcem. V době, kdy je vyprávěč příběhu sám doma, objeví na stromě v zahradě malého neznámého tvora. (od 8 let)

Zelyk, I. (2020). *Já a pan Hněv* (K. Maková, překl.). Female Force. (Originál byl publikován v roce 2020 pod názvem *Já a páňko Hnev*)

Knihy vypráví příběh lištičky Umu, která dokáže cítit, milovat a radovat se, ale i smutnit, smát se i plakat. A také se často hněvá. Knížka má za cíl pomoci dětem a jejich rodičům rozpoznat, pochopit a ovládnout hněv.

Brooks, B. (2018). *Příběhy pro kluky, kteří se nebojí být výjimeční* (I. Rybecká, překl.). Praha: Presco group. (Originál byl publikován v roce 2018 pod názvem *Stories for Boys Who Dare to Be Different*)

Nečekejte příběhy žádných akčních hrdinů zachraňujících lidstvo ani miláčků osudu, kterým sudičky nadělily krásu, inteligenci, štěstí a bohatství už do kolébky. Ne – každá z osobností v téhle knize si musela vybojovat nějaký svůj osobní zápas. Někdo se dokázal vzepřít nepříznivému životnímu údělu, vymanit se z prostředí, odkud vzešel, vypracovat se díky své pili či neotřesitelné důvěře v sebe sama. Jiný se nebál vybočit z řady, prolamovat společenská tabu, vzdorovat předsudkům nebo autoritám, často navzdory nesnázím a někdy i tváří v tvář velkému nebezpečí. Další z hrdinů se vzdali svého pohodlí, aby pomáhali potřebným, nebo za ně dokonce bojovali, protože jim nebyl lhostejný osud druhých ani osud našeho světa jako celku.

Ať už jde o chlapce a muže slavné či méně slavné, hrdiny z doby minulé nebo současné, všechny jejich příběhy jsou nesmírně inspirativní. Ukazují totiž, že člověk nemusí být zrovna superhrdinou, aby dokázal být vzorem pro ostatní a učinit svět lepším! (6–10 let)

Fialová, L. (2020). *Brouk v hlavě*. Opava: Modrý slon

Hlavní hrdince příběhu je 11 let a její nejlepší kamarádce 12 let. Čtenářky v románu prožívají radosti i konflikty stále složitějších vztahů i svou první školní lásku. (11 let)

CIZOJAZYČNÉ ZDROJE

Fox, M., & Staub, L. (2006). *Whoever You Are*. San Diego: Harcourt

Tato knížka, doprovázená nádhernými ilustracemi, je oslavou mezilidských vztahů. „Maličký, ať už jsi kdokoli, věz, že všude na světě žijí děti, které mohou různě vypadat, žít v různých domovech a různém podnebí, chodit do různých škol a mluvit různými jazyky, ale všechny budou milovat, smát se, řehtat se a plakat.“ (5–9 let)

McDonald, M. (2006). *Peace Tales*. New York: August House

Knížka je pěknou sbírkou asi 35 národních pohádek. Je rozdělena na několik částí podle témat a jednotlivé příběhy nesou názvy typu „nedůvěra“, „náprava zla“ apod. Knížka nabízí různé způsoby, jak vnímat mír, přesahuje rámec jednoduchých příběhů a nabízí myšlenku, že dosáhnout míru je velmi snadné. (7–11 let)

Parr, T. (2007). *The Peace Book*. Boston: Lottle, Brown Books for Young Readers

Koncept míru může být pro děti natolik složitý, že mu jen stěží rozumí. Autor této knihy se obdivuhodným způsobem pokusil o vysvětlení. Pojem míru spojuje s navazováním přátelství, poslechem různých hudebních stylů a sousedskou výpomocí. (5–7 let)

Seuss, Dr. (1984). *The Butter Battle Book*. New York: Random House

Tato kniha nás má stále co učit o netoleranci a o tom, jak snadno a rychle se nám může rovnocenná odplata („oko za oko a zub za zub“) vymknout kontrole. (5–11 let)

Wargin, K. (2009). Alfred Nobel: *The Man Behind the Peace Prize*. New York: Sleeping Bear Press

Tato autobiografická kniha doprovázená velkými podmanivými realistickými ilustracemi stručně pojednává o životě Alfreda Nobela. Text je přímočarý a vypráví, jak vynálezce doufal v to, že svými objevy zabrání válce. (8–11 let)

O kom jsou další lekce?

Sir Joseph Rotblat

Leymah Gbowee

arcibiskup Desmond Tutu

Betty Williams

Shirin Ebadi

Kailash Satyarthi

Jeho Svatost Dalajláma

14 laureátů Nobelovy ceny za mír

Jody Williams

Óscar Arias Sánchez

Rigoberta Menchú Tum

Tawakkol Karman

Adolfo Pérez Esquivel

Mairead Corrigan Maguire

José Ramos-Horta

KONTAKTUJTE NÁS

Máte zájem o více informací o programu PeaceJam?

Navštivte naše stránky peacejam.cz
nebo nám pošlete mail na info@peacejam.cz

Těšíme se na spolupráci s Vámi!

